

ARHITECTURA ȘI DREPTUL LA LOCUIRE / ARCHITECTURE AND THE RIGHT TO HOUSING

Barbora ČERNUŠÁKOVÁ, Catrinel MOTOC, Amnesty International

Cercetători / Researchers

Barbora.Cernusakova@amnesty.org

Rezumat

În mai 2012, aproximativ 70 de familii de rromi au fost relocalate dintr-o așezare informală din Craica, Baia Mare, în birourile fostei fabrici CUPROM, la marginea orașului. Primăria a efectuat evacuarea și mutarea, în ciuda preocupărilor privind faptul că această clădire nu îndeplinea criteriile de adecvare de bază impuse de reglementările și standardele românești și europene privind locuirea. Evacuarea din luna mai a fost urmată de alte două valuri de evacuări la mai puțin de două săptămâni. De această dată, câteva zeci de familii de rromi au fost mutate într-o a doua și o a treia clădire din aceeași incintă. La momentul relocării, în câteva din camerele din a treia clădire oferită familiilor de rromi se aflau dulapuri ce conțineau echipamente și substanțe chimice periculoase, utilizate în fostul laborator chimic, inclusiv acid sulfuric și acid acetic. Semne de avertizare erau încă afișate pe pereții și pe ferestrele camerelor. În aceeași zi în care ultimele familii de rromi au fost mutate, în jurul miezului nopții, câteva zeci de adulți și copii au început să acuze greață, vărsături, amețeli și dureri de cap. Ambulanțele au fost chemate imediat la fața locului pentru a oferi asistență medicală și doi adulți și 22 de copii au fost duși la spital.

Vom argumenta că acest caz de evacuare în condiții de locuire neadecvate din Baia Mare este, printre altele, rezultatul sistemului juridic deficitar care, în prezent, nu stabilește standarde pentru locuire adecvată și nici mecanisme de responsabilizare pentru municipalitățile care ar încălca aceste standarde. Pe baza studiilor de caz cercetate de către Amnesty International în România, vom ilustra cum aceste lacune „se traduc” în proiecte care conduc la locuire în zone segregate, locuire fără punerea la dispoziție a serviciilor de bază, locuire în spații necorespunzătoare, cum ar fi foste ferme de pui, containere sau clădiri de birouri netransformate. Vom arăta că aceste proiecte sunt în contradicție cu standardele internaționale privind dreptul la locuire adecvată aplicabile în România.

Cuvinte cheie: drepturile omului, evacuări, lipsa de adecvare, rromi, Baia Mare

Abstract

In May 2012, about 70 Romani families were relocated from an informal settlement in Craica, Baia Mare to the offices of the former factory CUPROM on the outskirts of the town. The municipality carried out the eviction and relocation despite concerns that the CUPROM building did not meet basic adequacy criteria required by both Romanian housing regulations and international standards. The May-eviction was followed by another two waves of eviction in less than two weeks. This time, several other dozens of Roma families were moved to a second and third building of the same compound. At the time of the relocation, some rooms in the third building allocated to the Roma families contained cupboards hosting equipment and dangerous chemical substances used in the former chemical laboratory, including sulfuric and acetic acid. Warning signs were still displayed on the walls and the windows of the rooms. The same day the last Romani families were relocated, around midnight, few dozen adults and children started accusing nausea, vomiting, dizziness and headaches. Ambulances were immediately called to the location to provide medical assistance and two adults and 22 children were taken to the hospital.

In this article, we will argue that the case of the eviction to inadequate housing conditions in Baia Mare is the result of – among other things – deficient legal framework that currently fails to set out standards for adequate housing and fails to establish accountability mechanisms for municipalities that violate such standards. On case studies researched by Amnesty International throughout Romania, we will illustrate how these gaps “translate” into projects that lead to housing in segregated areas, housing without provisions of basic services, housing in inadequate spaces such as former chicken farms, containers, or non-converted office buildings. We will show that these projects are at odds with international standards on the right to adequate housing applicable in Romania.

Keywords: human rights, evictions, lack of suitability, roma (gypsies), Baia Mare

Guvernul român trebuie să consolideze sistemul juridic pentru a garanta că noile proiecte pentru locuințe nu încalcă drepturile omului.

„Într-adevăr, evacuările forțate și mutările în locuințe neadecvate sunt interzise de standardele internaționale privind drepturile omului. Dar punerea în aplicare a acestora este pur și simplu science-fiction în România.”
(Un activist pentru drepturile omului din Constanța)

Scopul standardelor internaționale privind dreptul la locuire adecvată

Ca stat parte a *Convenției internaționale privind drepturile economice, sociale și culturale ale omului* (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – C.E.S.C.R.), România este obligată prin articolul 11 la respectarea dreptului la standard adecvat de viață, care include dreptul la locuire adecvată. Într-o încercare de a clarifica domeniul de aplicare al dreptului, precum și obligațiile corespunzătoare ale statelor, Comitetul ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale (Comitetul) a adoptat Comentariile Generale nr. 4 și 7. Principiile și cerințele înscrise în aceste comentarii oferă indicații privind elaborarea unor politici publice și practici în domeniul locuințelor și ar trebui respectate de către autoritățile române, atât la nivel central cât și local.

Adecvarea locuirii

Locuirea trebuie să fie adecvată. Comitetul a precizat că adecvarea nu trebuie interpretată într-un sens restrictiv și limitativ de genul „un acoperiș deasupra capului”. Adecvarea locuirii trebuie văzută, mai degrabă, ca un mijloc prin care o persoană își poate exercita dreptul de a trăi undeva în siguranță, pace și demnitate¹.

¹ C.E.S.C.R., Comentariul General nr. 4, Dreptul la locuire adecvată, 13-12-91, paragrafe 6 și 7.

Romanian government needs to strengthen the legal framework to ensure new housing projects do not violate human rights

“Indeed, forced evictions and relocations to inadequate housing are prohibited by international human rights standards. But their enforcement is mere science fiction in Romania.”
(A human rights activist from Constanța)

The purpose of international standards of the right to adequate housing

As a state party to the *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights* Romania is bound by Article 11 on the right to an adequate standard of living, which includes the right to adequate housing. In an attempt to clarify the scope of the right and the corresponding obligations of the states, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (Committee) adopted General Comments no. 4 and 7. The principles and requirements enshrined in these comments should be followed by the Romanian authorities both on the central and local level. They provide guidance for the delivery of the range of public policies and practices in the field of housing.

Adequacy of housing

Housing must be adequate. The Committee has clarified that adequacy should not be interpreted in a narrow restrictive sense as a “roof over one’s head”. Rather adequacy of housing should be seen as means through which one can exercise his or her right to live somewhere in security, peace and dignity.¹

The requirement of adequacy of housing is fulfilled only if the housing units meet, among other things, the cri-

¹ CESCR, General Comment No. 4, *The Right to Adequate Housing*, 13/12/91, para. 6 and 7.

Cerința privind adecvarea locuirii este îndeplinită numai în cazul în care unitățile locative respectă, printre altele, și criteriile de locuibilitate și amplasament². Locuința este locuibilă dacă oferă persoanelor care locuiesc în ea un spațiu adecvat și protejează de frig, umezeală, căldură, ploaie, vânt sau alte amenințări la adresa sănătății³. Locuirea trebuie amplasată într-un sit care permite accesul la locuri de muncă, servicii de sănătate, școli, centre de îngrijire a copilului și alte facilități sociale; nu ar trebui construită nici în zone poluate, nici în imediata apropiere a unor surse de poluare care pot amenința dreptul la sănătate al locuitorilor⁴.

Dreptul la o locuire adecvată implică, de asemenea, și o protecție împotriva evacuării forțate, care se aplică indiferent dacă persoana închiriază, deține, ocupă sau arendează terenul sau locuința în cauză.

Un element important al dreptului la o locuire adecvată este reprezentat de protecția împotriva discriminării, inclusiv a segregării. Discriminarea în accesul la locuire bazată pe originea rasială sau etnică este interzisă prin diferite tratate privind drepturile omului la care România este parte, inclusiv *Convenția europeană a drepturilor omului*, *Convenția internațională privind drepturile civile și politice*⁵, *Convenția internați-*

*teria of habitability and location.*² *Housing is habitable if it provides the inhabitants with adequate space and protects them from cold, damp, heat, rain, wind or other threats to health.*³ *Housing must be in a location which allows access to employment options, health-care services, schools, child-care centers and other social facilities. It should be neither built on polluted sites nor in immediate proximity to pollution sources that threaten the right to health of the inhabitants.*⁴ *The right to adequate housing also involves protection against forced evictions which applies no matter whether he or she rents, owns, occupies or leases the land or housing in question.*

An important element of the right to adequate housing is protection from discrimination, including segregation. Discrimination in access to housing based on racial or ethnic origin is prohibited by several human rights treaties to which Romania is a party, including the European Convention on Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights⁵ the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights⁶, the Convention on the Elimination of

2 CESCR, General Comment 4, para 8 (b,d,f)

3 CESCR, General Comment 4, para 8 (d).

4 CESCR, General Comment 4, para 8 (f).

5 Art. 26: of the International Covenant on Civil and Political Rights states: "All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination to the equal protection of the law. In this respect, the law shall prohibit any discrimination and guarantee to all persons equal and effective protection against discrimination on any ground such as race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status and Article 2(1) requires "Each State Party to the present Covenant undertakes to respect and to ensure to all individuals within its territory and subject to its jurisdiction the rights recognized in the present Covenant, without distinction of any kind, such as race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status."

6 Art. 2(2) of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights states: The States Parties to the present Covenant undertake to guarantee that the rights enunciated in the present Covenant will be exercised without discrimination of any kind as to race, color,

2 Idem, paragraf 8(b,d,f)

3 Idem, paragraf 8(d)

4 Idem, paragraph 8(f)

5 Articolul 26 al *Convenției internaționale privind drepturile civile și politice* declară: „Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare”; articolul 2(1) stipulează că „Statele părți la prezentul pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare”.

onală privind drepturile economice, sociale și culturale⁶, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială⁷ și Convenția privind drepturile copilului⁸. Statele membre, inclusiv România, sunt obligate să ia măsuri pentru a preveni, interzice și elimina toate practicile de segregare rasială în materie de locuire⁹. În ceea ce privește punerea în aplicare a acestor dispoziții în situațiile în care responsabilitatea pentru livrarea politicilor privind locuirea a fost decentralizată

6 Articolul 2(2) al Convenției internaționale privind drepturile economice, sociale și culturale declară: „Statele părți la prezentul pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare”. Articolul 1(1) stipulează că „Statele părți la prezentul pact să recunoască dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență. Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept și recunosc în acest scop importanța esențială a unei cooperări internaționale liber consimțite”.

7 Articolul 5(e)iii al Convenției privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială declară: „În conformitate cu obligațiile fundamentale enunțate în articolul 2 al prezentei convenții, statele părți se angajează să interzică și să elimine discriminarea rasială sub toate formele și să garanteze dreptul fiecăruia la egalitate în fața legii fără deosebire de rasă, culoare, origine națională sau etnică, în folosința... dreptului la locuire”.

8 Articolul 2(1) al Convenției privind drepturile copilului declară: „Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia”. Articolul 27(3) stipulează că „Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi în caz de nevoie asistență materială și programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuire”.

9 Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, articol 3, ratificată de România în data de 15 septembrie 1970.

*All Forms of Racial Discrimination*⁷ and the Convention on the Rights of the Child⁸ States, including Romania, are obliged to take measures to prevent, prohibit and eradicate all practices of racial segregation in housing⁹. With regard to enforcement of these provisions in situations when the responsibility of the delivery of housing policies has been decentralized to the local level, the central government authorities have a responsibility to ensure that accountability mechanisms are in place so that local authorities act consistently with these legal provisions.

sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. Art. 11 (1) requires: The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to an adequate standard of living for himself and his family, including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions. The States Parties will take appropriate steps to ensure the realization of this right, recognizing to this effect the essential importance of international co-operation based on free consent.

7 Art. 5 (iii) of the Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination states: “In compliance with the fundamental obligations laid down in article 2 of this Convention, States Parties undertake to prohibit and to eliminate racial discrimination in all its forms and to guarantee the right of everyone, without distinction as to race, color, or national or ethnic origin, to equality before the law, notably in the enjoyment of the right to housing.

8 Art. 2 (1) of the Convention on the Rights of the Child states: States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the present Convention to each child within their jurisdiction without discrimination of any kind, irrespective of the child's or his or her parent's or legal guardian's race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status. Art. 27 (3) requires: States Parties, in accordance with national conditions and within their means, shall take appropriate measures to assist parents and others responsible for the child to implement this right and shall in case of need provide material assistance and support programs, particularly with regard to nutrition, clothing and housing.

9 International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination, Article. 3. Ratified by Romania on 15 September 1970.

către nivelul local, autoritățile guvernamentale centrale au răspunderea de a asigura existența unor mecanisme de responsabilizare pentru ca autoritățile locale să acționeze în mod conform cu aceste dispoziții legale.

Supraaglomerate și nesănătoase

După cum s-a sugerat mai sus, locuirea trebuie să protejeze persoanele care o ocupă de diferite forme de amenințări la adresa sănătății. Organizația Mondială a Sănătății a precizat clar că locuirea precară reprezintă factorul cel mai frecvent asociat cu răspândirea bolilor. Criteriul privind caracterul locuibil al locuinței este, așadar, esențial pentru a asigura conformitatea cu protecția dreptului la locuire adecvată și la sănătate. Aceste criterii sunt îndeplinite în cazul în care locuirea oferă un spațiu adecvat și protejează locuitorii de frig, umezeală, căldură, ploaie, vânt și alți factori. *Amnesty International* a cercetat un număr de cazuri când românii care au fost evacuați de către municipalități au fost mutați în unități locative care nu-i protejau de factorii de vreme, ci chiar conduceau la o supraaglomerare. Un caz care a atras multe critici pe plan național și internațional a fost evacuarea forțată a aproximativ 356 de persoane din centrul orașului Cluj-Napoca în Decembrie 2010. Municipality a mutat persoanele și familiile evacuate în unități locative la marginea orașului. În general, o familie a primit o singură cameră (16 sau 18 m²) și aceasta servește drept sufragerie, dormitor și bucătărie¹⁰. În 2004, într-un alt caz, autoritatea locală din Piatra Neamț a mutat aproximativ 100 de familii în 84 de camere situate într-o fostă fermă de pui la periferia orașului, în cartierul *Speranța*. Unitățile locative sunt formate din câte o cameră pentru fiecare familie și, dat fiind că ferma de pui nu a fost transformată în clădire rezidențială, camerele nu dispun de o ventilație adecvată.

¹⁰ *Fundații nesigure: Asigurarea dreptului la locuire în România*, Amnesty International EUR 39-002-2012, 8 mai 2012, pg. 4-5

Overcrowded and unhealthy

As suggested above, housing must protect the inhabitants from various forms of threat to health. The World Health Organization made it clear that poor housing is the factor most frequently associated the spread of disease. Habitability criteria for all housing are thus crucial to ensure compliance with the protection of both the right to adequate housing and health. These criteria are met if housing provides adequate space and protects inhabitants from cold, damp, heat, rain, wind and other factors.

Amnesty International looked into a number of cases when Roma who had been evicted by the municipalities were relocated to housing units which both failed to protect the inhabitants from the weather factors and which amounted to overcrowding. A case that attracted a lot of domestic and international criticism was the forced eviction of about 356 people from the centre of the city of Cluj-Napoca in December 2010. The municipality relocated the evicted individuals and families to housing units at the outskirts of the city. A family was generally provided with a single room (16 or 18 m²). The one room provided to a family serves as a living room, bedroom and a kitchen.¹⁰

In 2004, in another case, the local authority of Piatra Neamț moved about 100 families to 84 rooms in the former chicken farm at the outskirt of the town in Speranța. The housing units consist of one room per each family and because the chicken farm has not been converted into a residential building, the rooms have no proper ventilation.

¹⁰ *Unsafe Foundations: Secure the right to housing in Romania*, Amnesty International EUR 39/002/2012, 8 May 2012, pp. 4-5.

Locații poluate

În conformitate cu obligațiile internaționale ale României în domeniul drepturilor omului, locuirea trebuie să asigure accesul efectiv la opțiuni pentru locuri de muncă, servicii de sănătate, școli, centre de îngrijire a copilului și alte facilități sociale¹¹. În plus, locuirea nu trebuie construită în zone poluate și nici în imediata apropiere a surselor de poluare care amenință dreptul la sănătate a locuitorilor¹². Într-adevăr, învecinarea cu o sursă de poluare de mediu ar putea reprezenta o încălcare a dreptului unei persoane la respectarea locuinței și a vieții private și de familie în conformitate cu articolul 8 al Convenției europene. În cazul *López Ostra împotriva Spaniei*, Curtea europeană a drepturilor omului a considerat că, prin construirea unei fabrici [pentru tratarea deșeurilor lichide și solide] – la 12 m de locuințele reclamantilor – care a continuat să elibereze emanații, zgomote repetitive și mirosuri puternice, a constituit o încălcare a dreptului la respectarea vieții private și de familie și a locuinței unei persoane¹³.

Într-un număr de cazuri documentate de Amnesty International în România, autoritățile locale nu au respectat cerințele legate de sănătate. Primăriile au mutat în special persoane de etnie rromă în zone nesigure sau poluate care puneau în pericol viața și sănătatea viitorilor ocupanți. Locațiile unde au fost efectuate mutările includ zone aflate în apropierea depozitelor de deșeuri, stații de epurare a apelor uzate, foste zone industriale sau foste ferme de pui. A existat o foarte mică responsabilizare a autorităților locale pentru acțiunile întreprinse, iar persoanele afectate nu au primit nicio despăgubire pentru toate încălcările pe care le-au suferit.

11 C.E.S.C.R., Comentariul General nr. 4, paragraf 8(f)

12 Ibidem

13 *López Ostra împotriva Spaniei*, (Cerere nr. 16798/90) Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului 1994, paragrafe 47, 57, 58

Polluted locations

Under Romania's international human rights obligations, housing must provide effective access to employment opportunities, health-care services, schools, child care centers and other social facilities¹¹. Furthermore, housing should be neither built on polluted sites nor in immediate proximity to pollution sources that threaten the right to health of the inhabitants.¹² Indeed proximity of a source of environmental pollution may amount to a violation of the right to respect for one's home and their private and family life under Article 8 of the European Convention. In the case of López Ostra v Spain, the European Court of Human Rights held that by building a plant [for the treatment of liquid and solid waste] – twelve meters away from the applicants home – which had been continuously emitting fumes, repetitive noise and strong smells, amounted to a violation of the right to respect for one's private and family life, one's home.¹³ In a number of cases documented by Amnesty International throughout Romania, the local authorities failed to comply with the health-related requirements. They relocated mainly Roma people to unsafe or polluted sites threatening the lives and health of future occupants. The relocation sites included areas in a proximity to landfills, waste water treatment plants, former industrial areas, or former chicken farms. There was very little accountability of the local authorities for their actions, and the affected individuals were not remedied at all for the violations they suffered.

11 CESCR, General Comment 4, para 8(f)

12 CESCR, General Comment 4, para 8 (f).

13 *López Ostra v Spain*, (Application no. 16798/90) judgment of the European Court of Human Rights 1994, para 47, 57, 58

În 2006, autoritățile locale din orașul Tulcea au mutat aproximativ 70 de persoane în două foste clădiri militare abandonate la Pichet, portul industrial aflat la 4 km de centrul orașului. Clădirea este înconjurată de industrie și amplasată lângă o rampă de descărcare a navelor ce transportă minereu de bauxită.

În urma evacuării forțate a așezării din centrul orașului Cluj-Napoca (descriș mai sus), autoritățile locale au mutat locuitorii - majoritatea de etnie rrom - în unități locative la marginea orașului. Amplasamentul se află în apropierea unei gropi de gunoi și a unui depozit de deșeuri chimice. În zilele călduroase, mirosul de produse chimice umple aerul. Locuitorii au observat o creștere a problemelor de sănătate - de exemplu boli respiratorii - de când s-au mutat acolo.

Locuințe segregate

În orașul Piatra Neamț, Strada Muncii, locuită cu precădere de rromi, este situată pe fosta groapă de gunoi a orașului și în apropierea (200 m) stației de epurare a apelor. Zona este separată de oraș de o cale ferată. Unitățile locative sunt formate din două camere (15 m²) pentru fiecare familie. Doar una dintre camere dispune de ferestre. Sursa de apă este o pompă la intrarea către case.

În 2010, autoritatea locală din Constanța a început „Campus-ul Henri Coandă”, conceput pentru a răspunde nevoilor de locuințe ale familiilor cu venituri reduse. Acest proiect a oferit locuințe sub forma unor containere de metal într-o fostă bază militară. Deși unitățile locative nu îndeplinesc criteriile pentru locuire adecvată, în februarie 2012, municipalitatea a anunțat planul de a aloca 1000 dintre aceste „case container”, pe baza unui sistem de puncte. Cele mai multe puncte sunt alocate familiilor cu mai mult de 5 copii, cu un venit mai mic de 125 lei românești și familiilor care se află „într-o situație specială”. Dat fiind că familiile mari sunt considerate a fi o caracteristică a familiilor de rromi cu venituri reduse, un astfel de sistem pe bază de puncte ridică probleme, deoarece ar viza în primul rând rromii și astfel ar crea efectiv o întindere de locuințe sociale segregate.

In 2006, the local authorities in the town of Tulcea resettled approximately 70 people into two derelict former military buildings at Pichet, the industrial port 4km from the town's centre. The building is surrounded by industry and located next to an unloading bay for ships carrying bauxite ore.

Following the forced eviction of the settlement in the centre of Cluj-Napoca (described above), the local authorities relocated the – mostly Roma – inhabitants to housing units at the outskirts of the city. The site is in the proximity of a landfill and a chemical waste dump. On warm days, the smell of chemicals fills the air. The inhabitants noted increase in health problems – for example respiratory diseases – since they were moved there.

Segregated housing

The Muncii Street in the town of Piatra Neamț – inhabited mostly by Roma – is situated on the former landfill of the city, and in the vicinity (200 m) from the waste water plant. The area is separated from the city by a railway. The housing units consist of two rooms (15 m²) for each family. Only one room has windows. The source of water is a pump at the entrance to the houses.

In 2010 the local authority of Constanța started the “Henri Coanda Campus” designed to address the housing needs of low-income households. The project aims to provide housing in the form of metal containers on a former military base. Although the units fail to meet the criteria for adequate housing, in February 2012 the municipality announced a plan to allocate 1,000 of these “container houses”, based on a points system. The highest points are allocated to families with more than five children, with an income lower than 125 RON (Romanian lei) and families “in a special situation”. As large families are considered to be a characteristic of low-income Romani families, such a points system raises concerns that it primarily targets Roma and thereby effectively creates a segregated social housing estate.

Aduceți înapoi dreptul la locuire!

Exemplele de mai sus încearcă să ilustreze îngrijorarea privind faptul că dreptul la locuire nu este momentan protejat efectiv în legislația românească. Drept consecință, autoritățile locale încalcă dreptul la locuire, fără a fi trase la răspundere pentru acțiunile lor. Victimele sunt deseori unele dintre cele mai dezavantajate persoane, precum românii. Un mod de a preveni implementarea proiectelor care conduc la locuire neadecvată și segregare este acela de a consolida sistemul juridic. O astfel de reformă necesită:

- garantarea unui grad minim de securitate a posesiei tuturor persoanelor și celor care nu dispun de un statut oficial al posesiei, ca locuitorii așezărilor informale, care nu sunt protejați împotriva evacuărilor forțate;
- interzicerea evacuărilor forțate și crearea de garanții care ar trebui respectate înainte ca orice evacuare să fie întreprinsă;
- interzicerea mutărilor în zone care sunt nesigure și/sau poluate și care pun în pericol viața și sănătatea;
- cerința ca locuințele publice să fie construite pe amplasamente care să permită accesul la loc de muncă, servicii de sănătate, școli, facilități de îngrijire a copilului și alte servicii.

O astfel de reformă legală este în interesul guvernului din România, care trebuie să se asigure că drepturile umane ale oricui, inclusiv dreptul la locuire adecvată, sunt respectate oriunde în țară.

Bibliografie / Bibliography

C.E.S.C.R., Comentariul General nr. 4, Dreptul la locuire adecvată, 13-12-91, paragrafe 6 și 7 / CESCR. General Comment No. 4, *The Right to Adequate Housing*, 13/12/91, para. 6 and 7.

Fundații nesigure: Asigurarea dreptului la locuire în România / *Secure the right to housing in Romania*, Amnesty International EUR 39-002-2012, 8 mai 2012, pg. 4-5

López Ostra împotriva Spaniei, (Cerere nr. 16798/90) Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului 1994, paragrafe 47, 57, 58 / *López Ostra v Spain*, (Application no. 16798/90) judgment of the European Court of Human Rights 1994, para 47, 57, 58

Bring back the right to housing!

The above-mentioned examples attempted to illustrate the concern that the right to adequate housing is currently not effectively protected under the Romanian legislation. Consequently, local authorities are able to frequently violate the right to housing with impunity and are rarely held accountable for their actions. Victims are often some of the most disadvantaged people, such as the Roma. One way how to prevent implementation of projects that lead to inadequate housing and segregation, is to strengthen the legal framework. Such reform would require:

- *a guarantee of a minimum degree of security of tenure for all and many people who lack formal tenure status, such as the inhabitants of informal settlements, do not have protection against forced evictions;*
- *prohibition of forced evictions and putting in place safeguards that must be complied with prior to any eviction being undertaken;*
- *prohibition of housing relocations to areas which are unsafe and/or polluted, and which pose a risk to lives and health;*
- *requirement that public housing is constructed in locations which allow access to employment, health care services, schools, child-care facilities and other services.*

Such legal reform is in the interest of the central government in Romania which needs to ensure that everybody's human rights, including the right to adequate housing, are respected throughout the country.